

Ýaşyl tokaýlaryň iň gyzykly taraplarynyň biri, ösümlikleriň ajaýyp dürlüligidir. Kanopini emele getirýän beýik agaçlardan başlap, aşaky gatlakda ösýän näzik orkide çenli, ýaşyl tokaýlar botaniki ajaýyplykdyr. Bu ösümlikleriň köpüsi, gür we bäsdeşlikli gursawda ýaşamak üçin özboluşly uýgunlaşmalara eýe. Mysal üçin, käbir agaçlar, çuň we az iýmitli toprakda durnuklylygy üpjün edýän kökler bilen enjamlaşdyrylandyr, beýlekileri bolsa artykmaç suwy dökmek üçin damja uçly ýapraklara eýedir.

Ýaşyl tokaýlardaky haýwan durmuşy hem şeýle ajaýypdyr. Bu ýaşayyş ýerleri, meşhur ýaguardan we syrly harpýa bürgüdiňden başlap, sanly-sajaksyz mör-möjeklere we süýrenijilere çenli dürli görnüşlere baýdyr. Her bir görnüş ekosistemada belli bir rol oýnaýar, tokaýy goldaýan çylşyrymly iýmit torlaryna goşant goşýar. Mysal üçin, tukany we maýmyn ýaly miwe iýýän haýwanlar tohumlary ýaýratmaga kömek edýär, ösümlük durmuşynyň täzedan döremegini üpjün edýär.

Ýaşyl tokaýlar adamlar üçin hem ägirt uly gymmatlyga eýedir. Olar, asyrlar boýy ýerli jemgyýetler tarapyndan ulanylan dermanlyk ösümlikleriň çeşmesidir. Häzirki zaman ylmy, täze dermanlary işläp düzmekde ýaşyl tokaý ösümlükleriniň mümkinçiliklerini öwrenmegi dowam etdirýär. Mundan başga-da, ýaşyl tokaýlar, uglerod dioksidini siňdirip we kislorod çykaryp, Ýeriň howasyny kadalaşdyrmakda möhüm rol oýnaýar, bu bolsa olaryň goragyny howanyň üýtgemegine garşy göreşmek üçin zerur edýär.

Gurbanguly GÖKOW
S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk
uniwersitetiniň talyby